

A Társaság

ORSZÁGOS
KÖNYVTÁR

3

Deym Klára grófné,
Donna de Montalvo y Soler.

Zimmerauer műterem felvétele.

Holzer

*cs. és kir. udvari és kamarai oxállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 2.*

JOGI VIZSGÁKRA

(alapvizsgákra, szigorlatokra államtudományi államvizsgákra), **államszámviteli** államvizsgára, felelősséggel előkészítünk urakat, hölgyeket és vidékieket is. Vidékieknek speciális jegyzeteinket előre küldjük. (Államszámvitelre: példatár, állami könyvek gyűjteménye.) (Jegyzetkölcsönzés. Díjtalan felvilágosítás. Szontágh Donáth jogi szeminárium, Budapest, IV., Váci-u. 51. II. Személyes értekezés köznapokon d. u. 4-7-ig.

Rácz Dániel

*Női felöltők, angol kosztümök és alkalmi toiettek,
blousok, pongyolák áruháza és műtermei*

*Sürgönyeim „Robérioz”
Telefon: 167—02.*

*Budapest,
IV., Király-utca 2.*

A legaktuálisabb kérdésről

a békéről

szól

gróf ANDRÁSSY GYULA
tanulmánya

**A HÁBORU
ÉS A BÉKE**

Ára 2 korona.

A Franklin-Társulat kiadása.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

Janka fényképészeti műterem

Telefon: 67-04.

Deák Ferenc-u. 17.

Old American

különlegességek egyszerű kalapokban

Budapest, Belváros

Telefon: 169—97.

IV., Egyetem-utca 3. sz.

Urmánczy Nándorné Szakácskönyve

ára kötve 5 korona.

Jövedelme a háboru árváié.

PÉTERFFY ERZSÉBET oklovelés táncmesternő

**IV., Váci-utca 5. (Türr István-u. sarok) táncintézetében
január hó első napjaiban**

új tánc- és torna-oktatás veszi kezdetét.

Gyermek és felnőtt csoportok. Magánóra a nap bármely szakában. — Beiratkozás naponta délelőtt 9-től 1 óráig, délután 4-től 8 óráig.

LITTKÉ

*Casino
for England
Cremant Rosé
Sport*

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. — TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

V. évf.
3-ik szám

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, REÁLTANODA-U. 18. TELEFON: JÓZSEF 25-11.

Előfizetési árak: egy évre 40 kor., félévre 20 kor., negyedévre 10 kor. Egyes szám ára 80 fill.

Budapest,
1918. január 20

Meseváros.*

Irta dr. Bárczy István.

Amióta, immár tizenkettedik éve, a város élére kerültem, természetesen sokat törtem a fejemet, mi mindent lehetne itt jobbá, szebbé tenni. Itt-ott igyekeztem régen pihenő eszméket megmozgatni, ujakat kigondolni. Eközben minduntalan találtam olyan dolgokat, amik már itt Budapesten el vannak rontva s amiken már nem lehet segíteni. Más kérdések meg a magyar közigazgatás utvesztőjében akadoztak el. A lakásépítési akció, amelyet annak idején Wekerle Sándor meleg támogatásával és közreműködésével indítottunk meg, — elég szép eredménnyel járt. Hétezer kis lakást építettünk. Elég olcsó és jó lakásokat. Itt is az volt a baj, hogy ha olyan jó és szép lakásokat építettünk volna, mint amilyeneket én szerettem volna, akkor már nem lettek volna elég olcsók. Sok helyen a környezet sem volt elég megfelelő. Egyszóval ilyen elégedetlen lelki állapotok között érlelődött meg bennem 6—7 évvel ezelőtt a gondolat, hogy egy egész új várost kellene építeni, ahol még nincs semmi elrontva s amely város minden tekintetben mintája lehetne a modern városnak.

Valahányszor tehát itt Budapesten valamire bukantam, amit itt már nem lehetett helyesen megcsinálni, mindig azt gondoltam, hogy bezzeg, az én új városomban ezt is jól meg lehetne valósítani. Így aztán ez az én eszmei új városom lassanként gyűjtőhelye lett mindazoknak a városrendező és városfejlesztő szép terveknek, ujszerű gazdasági, kulturai és szociális berendezéseknek és intézményeknek, amelyeket ez idő alatt találtam vagy kigondoltam. Később már helyet is kezdtem keresni ennek a mesevárosnak. Természetesen a Duna mellett, Budapest fölött. Valahányszor hajón vagy vasúton a Duna mentén utaztam, a szemem folyton a meseváros helyét kereste. Sok érdekes helyet találtam. Egy szép napon azután elhatároztam, hogy igyekezni fogok az eszmét lassanként konkrétabb alakba gyurni. Kikerestem a legalkalmasabbnak látszó helyet. A főváros közvetlen szomszédságában, a Duna mellett. Tudakozódtam a terület ára dolgában, sőt a háboru előtt sikerült opciót is szereznem a terület egy részére. Időközben jött a háboru, az opció lejárt, de én tervemet nem ejtettem el. A mult évben elmondtam többeknek, akiknek érdeklődéséből azt látom, hogy talán érdemes az eszmét egy kissé szabadabban is terjeszteni.

Tévedések elkerülésére megemlítem, hogy az én

* A *Politika* c. havi folyóirat 1918. évi januári számából.

városom nem új kislakásos telep, nem kertváros lenne, hanem egy közigazgatásilag is teljesen önálló törvényhatósági joggal felruházott város, annak minden természetes hozzátartozandóságával. Mellesleg megjegyzem, hogy a kertés családi lakóháztelepeknek nem nagy hive vagyok. Ha közel vannak a városhoz, akkor drága a telek és ez drágítja a lakást, ha távol vannak, akkor az utazás teszi drágává a lakást és amellet nagy időpazarlással jár. Azonfelül kevesebbit a pihenésre maradó időt. Amellet a kertés telepek rendszerint tulcsendések, majdnem élettelenek. A különböző kényelmi, közérdekű berendezések aránylag nagyon költségesek a ritka beépítés következtében. A lakosság nagyrésze szívesen lakik egészséges, jól épített, ugynevezett blokházakban. Melegebben érzi magát az ilyen lakásokban. Persze nem a bérkaszárnnyakat értem ezalatt, hanem főleg a német városokban széles utakon épített, nem tulmagas, barátságos és egészséges modern blokházakat.

Az önálló közigazgatási szervezetet azért tartom szükségesnek, mert e tekintetben is mintaszerűt kellene alkotni új törvény hozatalával. A jó és olcsó lakás bármennyire fontos is, még nem minden. Ennek a városnak minden másban is minél tökéletesebbet kellene felmutatnia avégből, hogy a lakosság minden anyagi és szellemi szükséglete minél teljesebb és jobb kielégítést nyerjen. Legcélszerűbbnek találnám, ha a várost maga az állam alapítaná és építené elsősorban a köztisztviselők részére. Az építkezés lehetőleg házilag történne, a helyben található sokféle építési anyag felhasználásával, megfelelő építőipari műhelyek berendezésével. A szabályozási tervet nyilvános pályázat alapján szereznek be. Az összes házak, a város egész területe, az állam által építendő összes közintézmények, üzemi és gazdasági épületek, berendezések a város tulajdonába mennének át akkor, amikor már az egész város teljesen felépült. A város megfizetné az államkincstárnak a befektetés kamatait és törlesztését. Az egész közéletmezés, valamint a közszükségleti cikkekkel való kereskedés a város kezében lenne. A város szomszédságában nagy zöldség- és főzeléktermelő telep, tejgazdaság, sertéshizlalótelep. A közszükségletek beszerzésének és ez alapon a közellátás szociálisztikus szervezésének célja egyfelől a szükségletek minél tökéletesebb, biztosabb és olcsóbb ellátása, másfelől az olcsóság dacára a köz számára biztosított nyereség lényegesen leszállítaná a lakások árát.

Egy ilyen százezer lakosu város külön előnye lenne, hogy már előre ilyen nagyra volna megtervezve s fokozatosan lehetne 5—10 év alatt felépíteni. Leg-

több gyorsan fejlődő városnak az a hibája, hogy az elődök nem gondoltak a jövő fejlődésére. Azt itt bizton el lehetne kerülni. A város közepén egy épületben vagy egymás mellett több épületben lehetne gondoskodni az összes állami és városi hivatalok, bíróságok, rendőrség, népjóléti központ, posta, távirda, telefon stb. elhelyezéséről és pedig annyi helyiséggel, amennyire a 100.000 lakosu város teljes kiépülése esetén szükség lesz.

Minden lakásban központi melegvízfűtés, melegvízvezeték, telefon, minden házban osztályozott szemétygyűjtő, a gyalogjáró szélén keskenyvágányu vasut a fűtőanyagok és egyéb szükségletti cikkek odafuvarozására s a szemét elfuvarozására. Kifogástalan közegészségi berendezések. Mintaszerű szülőházak, csecsemőgondozók, kórházak, olcsó szanatóriumok, fertőtlenítők, diszpenzairak; pompás játszótérek, sporttelepek, kiváló iskolák és nevelő intézetek, megválogatott és jól fizetett tanítószemélyzettel; hatósági cselédképzők, cselédotthonok és cselédközvetítők, pompás könyvtárak, fürdők stb. Azonfelül gyors vasuti és hajóközlekedés a fővárossal.

Csak úgy innen-onnan kaptam össze egy-két dolgot, hogy érzékeltessem, miről van szó. A lényege az egész dolognak, hogy ebben a városban minden a városé lenne s a város mindenkié, az összes lakosoké egyformán. Orvosok, ügyvédek, tisztviselők, kereskedelmi és ipari alkalmazottak, munkások, mind egyenlőjogu tagjai lennének ennek a gyönyörű városnak.

Megejtett számításaim meggyőztek arról, hogy a város lakossága nagyon könnyen és kényelmesen tudná az államnak a befektetett tőke törlesztését és kamatait megfizetni. Így az államkincstárnak nem kerülne áldozatába a város megépítése, a város lakosai pedig elképzelhetetlen jótéteményben részesülnének. Az egész terv nem olyan hihetetlenül chimerikus, mint ahogy első pillanatra látszik. Gondolják csak meg, hogy a város lakásépítési akciója és a Wekerle-telep több mint 50.000 lélek részére gondoskodott olcsó lakásról s az egész építkezés jórésze 4—5 év alatt folyt le.

Óriás jelentősége lenne az új város megépítésének nemcsak a fővárosi lakásínség sürgős enyhítése s a köztisztviselők mintaszerű ellátása szempontjából, hanem mert valóságos kísérleti telepe lenne a modern városépítésnek és városi igazgatásnak, amely a maga leszűrődött eredményével jótékony hatást gyakorolna magának a fővárosnak s a vidéki városoknak további fejlődésére. Amellett óriás vonzóerővel bírna az idegenekre nézve s így idegenforgalmi szempontból is jelentős dolog lenne.

Tessék csak képzelní egy várost, amelyben nincs egy izléstelenül épített ház, ahol minden utcának egyféle hibátlan aszfaltburkolata van, ahol minden ablak virágos, ahol a napsugár minden lakást és minden embert megtalál, ahol nincs hamisított tej és ahol mindig van kifogástalan jó tej, ahol kevés cseléd kell, mert mindent hazahoznak, s ahol a cselédet kiképzik s mintaszerűen látják el, ahol mindenki osztálykülömbőség nélkül a legégszégesebb és legszebb életfeltételeit egyaránt megtalálja. Ez az én mesevárosom.

És a meseváros mégsem lesz meg, mert mi magyarok vagyunk. És én tovább fűzöm régi álmomat s megvárom, míg megcsinálják valahol másutt: Amerikában vagy Csehországban.

A király Felső-Borgón Kövess hadseregpáncnok jelentését fogadja. Mögötte Lobkowitz herceg főhadsegéd és Catinelli alezredes. Az előtérben Steinitz, vezérkari főnök.

Tűzkereszt.

Irta Drasche-Lázár Alfréd.

Regény.

Alig várta, hogy megérkezzék New-Yorkba. Órákat töltött a hajó orrán és nézte a végnélküli tengert, nézte a himbálózó, zöldeskék, fehérfodros hullámokat, amint egymást kergetve, egymásba összefolyva, magukba omlottak és hirtelenül ismét ujja születtek a semmiből.

Végre, egy reggel, megérkezett a várva-várt pillanat. A páradus látóhatáron homályos körvonalak bukkantak fel, amelyek egyre határozottabb alakot öltöttek. Amit maga előtt látott, ijesztően óriás valami volt: egy kőtenger, itt-ott égnek meredő keskeny tömbökkel megrakva, a »felhőkarcolók...«

A Deutschlandon hirtelen élénkség támadt, mindenki készült a kiszállásra, az emberek hangosan beszéltek, nevettek, bucsuzgattak egymástól, az alkalmazottak lóttak, futottak. A tengeren is megváltozott a kép. Előbb két-három vitorlás gőzhajó tünt fel, majd ötven-hatvan kicsi, nagy, nyulánk, hatalmas terhe alatt roskadozó, később már meg sem lehetett őket számlálni. De a Deutschland folytatta útját, most már egészen bent a ház-labyrinthusban. Elhaladt a szabadságszobor izléstelen és mégis imponáló alakja mellett és gyorsaságát lényegesen lassítva, befutott a North-River toroklatába.

Az utasok mind a hajó egyik oldalán tömörültek és türelmetlenül várták, hogy leeresszék a hajóhidat. Ott volt a Barker-leány is egész udvarával.

Magnus távortartja magát a tömegetől. Nincs miért tolakodnia. Nem sietős a dolga. Inkább mintha valami visszatartaná, odaláncolná ahhoz a hajópadlóhoz, amely, hiába, mégis csak egy darab Európa, egy darab abból a földből, amelyen valahol ott van az ő hazája is...

Csak áll mozdulatlanul, a korláthoz támaszkodva. Önkéntelenül keresi tekintetével Barkerékát, vagy nem is őket, csak magát a leányt. Most, az általános, a nagy bucsuzás pillanatában majdnem sajnálja, hogy elutasító választ adott Bob Warfieldnek. Miért is tette tulajdonképpen, vagy talán mégis féltette Liviához való nagy szerelmét? Nem. Ezerszer nem. De ha nem félt, akkor

miért vonakodott megismerkedni azzal a nővel, aki öntudatlanul is legkedvesebb emlékeit volt képes lelkébe visszavarázsolni? Ha nem félt Geraldine Barkertől, nem lett-e volna okosabb, férfiasabb és mindenekelőtt udvariasabb dolog, ha eleget tesz a szimpatikus festő fölszólításának és belekerülve ebbe a feltétlenül előkelő és vidám társaságba, olyan összeköttetésekre tesz szert, amelyek esetleg hasznára válhattak volna?

— Bocsásson meg, gróf Magnus, hogy dacára annak, hogy kosarat küldött számomra, megszólítom, — mondta Miss Barker, aki előtte állt mosolyogva, minden zavar nélkül.

Magnus némán bámult a leányra. Nem értette, hogy itt mi történt. Igaz, hogy éppen őreá gondolt ebben a pillanatban, de miként volt lehetséges, hogy anélkül, hogy észrevette volna közeledését, most a valóságban ott állt előtte — ? Talány.

Hebegett valamit, aztán igyekezve leplezni zavarát, belekapaszkodott a korlátba s a földre nézett.

— Meg kellett önnek mondanom, hogy nagyon haragudtam önre — szólta ismét Miss Barker, — mert amit ön tett, velem még nem történt meg soha.

Magnus felelni akart, de a leány közbevágott:

— Ne védekezzék, mert most már értek mindent és megbocsátok önnek, bár lehet, hogy ennek nem tulajdonít súlyt.

— Ellenkezőleg, vagyis nem . . . azaz, én . . .

Magnus nem jutott tovább. Miss Barker körül nézett, aztán arany retiküljéből összegyömöszölt darab papírt vett elő s azt Magnus kezébe nyomta.

— Nézze, ez megmagyarázza önnek mindazt, amire e pillanatban talán mégis kíváncsi — szólta. — Még egyszer: bocsásson meg, hogy megszólítottam! Kellett, hogy beszéljek önnel. Akartam. Good bye!

Ezzel eltűnt a kiszállásra várakozó utasok tolongásában.

Magnus utána nézett. Első pillanatban követni akarta. Nem volt semmi értelme. Nem is akarta különben.

„Most már értek mindent és megbocsátok önnek . . .“

Ezek a szavak még most is csengtek a fülében. Mit akart ezzel mondani? Mi volt az, ami arra bírta, hogy neki „megbocsát“?

Tekintete arra a darab papírra esett, amelyet kezében tartott és még jobban összegyömöszölt. Gépiesen kibontotta. Angol szövegű rádiótávírat volt, amelynek sűrű sorai színes írónnal mind ki voltak törölve, egyet kivéve. Ebben az állt:

»She was his bride« Magnus felnézett. — A menyasszonya volt? — ismételte magában. — Kicsoda?

Aztán megértette az egész összefüggést. Ez őreá és Liviára vonatkozott. Nem volt semmi kétség. A Barker-leány a hajóról több dolog iránt tudakozódott európai barátainál, többek között őrá is tévéen említést. És ez volt a válasz.

Magnus önkéntelenül elmosolyodott.

— Livia is így tett volna, — gondolta magában, összehajította a táviratot és zsebetette.

A „Deutschland“ időközben megállott a Hamburg-American-Line hobokeni kikötőhelyén. A dockon ezer főnyi tömeg várta a hajó érkezését. Magnus nem tudta, vajjon valami különös ok csalta-e oda az embereket, avagy ugy volt-e ez minden Európából jövő gőzös kikötésénél?

Partraszállás után alkalma volt megismerkednie az amerikai vámvizsgálat minden kinszenvedésével. Szerencsére elég folyékonyan beszélt angolul. Hisz elutazása előtt hónapokon keresztül bővítette vasakarral gyermekkori ismereteit, — úgy hogy e tekintetben nem volt fennakadás. Annyival több baja volt, míg sikerült a derék amerikai vámhivatalnokot megnyugtania, hogy nem bombakeverő anarchistával van dolga, hanem, hogy a magával hozott tárgyak hosszú éveken át folytatott komoly munka eredménye, amelynek hasznát Magnus szerint egyesegyedül maguk az Egyesült-Államok fogják látni. Végre megkapta az abszolúciót.

A bolgár király-huszárok 3. századának agarászata a front mögött.

Somogyi Béla huszárhadnagy felvétele.

ürményi Gaál Sándor m. kir. honvéd-ezredes, a Hadsegélyző Hivatal helyettes vezetője.

Moldován Béla rajza.

A Deutschland elsőhelybeli utasai közül ő maradt ott utolsónak, málháival és ládáival együtt.

Gyámoltalannak érezte magát az őt körülvevő sokadalomban, bizalmatlan volt a különböző egyenruhákba bujtatott „Message“, „Express“ és egyéb emberekkel szemben, akik podgyásza továbbítására kínálkoztak.

Határozatlanságából kirántotta Movrik, aki hirtelenül ott termett mellette. Ámbár már elbucsuztak egymástól a hajón, a clevelandi orvos, akit várt a felesége, megigérte volt, hogy okvetlenül még felkeresi a dockon és megnézi, rendben van-e minden.

Magnus szeme felragyogott, mikor az orvost megpillantotta.

— Önt a jó Isten küldte — mondta megkönynyebbülten, — mert igazán nem tudom mitevő legyenek a cók-mókokommal!

Movrik nevetett és megkérdezte, hogy szállóba vagy penzióba szándékozik-e menni?

— A bécsi emberem valami Murray-penzióba protegált be engem — felelte Magnus — itt a közlelbbi címe: a Seventh-Avenue közelében a 38-ik utcában van.

— Nem ismerem, de a fekvése jó, — jelentette ki Movrik és be sem várva Magnus hozzájárulását, előteremtett valakit, akinek a sapkáján a „Westcott Transfer Company“ szavak voltak olvashatók. Legott megállapodott vele, valami bárkát vett tőle s azt átadta Magnusnak.

— Egy-két óra múlva minden a penzióban lesz, — mondta — két dollár hatvan centet fizet érte. — Látja ott lejjebb azt a „propellert“? Valamivel nagyobb mint a budapesti. Vigyázzon erre a névre: „Christopher Street Ferry“! Az egyenesen átvizsi a Hudsonon, ott felszáll a „Tenth Avenue-Line“ villamosra s a többit majd megmondják. Kocsin is mehetne a hidon át, de így jobb és olcsóbb. Legalább mindjárt lát valamit.

Ebben a pillanatban hozzájuk lépett egy elegáns hölgy és Magnushoz fordult.

— How do you do? — kérdezte barátságos mosolylyal és kezét fogott vele.

— A feleségem — szólta Movrik fürkészőleg tekintve Magnusra. Leste, hogy mily hatással van reá az asszony, mert szép volt és sok izléssel öltözködött. Mit száltak volna hozzá a vágújhelyiek, vagy a régi pesti ismerősök, akik nem akartak vele kezét fogni?

Magnus néhány szót váltott az asszonynyal, de maga sem tudta miről beszél. Az új impressziók annyira lekötötték, hogy csak saját magával volt elfoglalva.

Negyedóra mulva már odaát volt a tulsó városban, az »elevated trains« száguldoztak a feje fölött, villamosok robogtak jobbra-balra tőle, a felhőkarcolók mintha minden pillanatban össze akartak volna omlani fölötte. Feketék voltak az utcák a dolguk után rohanó emberektől s a nagy zajtól maga sem hallotta, amikor elég hangosan elkiáltotta magát:

— Egyszerűen undorító!

III.

Mrs. Anderson, a Murray-penzió tulajdonosnője már tudott Magnus jöveteléről, mert csak néhány nappal azelőtt vette Lichtenthal ur levelét, amelyben tudatta ügyfelének érkezését. Az ügynök azonban, Magnus határozott kívánságára elhallgatta, hogy az utóbbi gróf, mert Magnus, Lichtenthal tiltakozásának ellenére is amellet maradt, hogy hangzatos címe terveinek megvalósításában csak meggátolhatná. Így Pohlman gyáros is csak egyszerűen, mint Mr. Magnusról tett róla említést leveleiben.

A penzió tulajdonosnője — egy kétes koru, de inkább fiatal kinézésű hölgy, — aki határozottan igényt tartott arra, hogy matrónának ne tartsák, előzékeny, egyszerű modorával első pillanattól kezdve megnyerte Magnus rokonszenvét, mint egyébként az egész tizenkétemeletes ház, amelynek legfelső három emeletét a penzió foglalta el. Minden vadonatúj és tiszta volt és Magnusra az egész berendezés a fényűzés benyomását tette. Igaz, hogy eddig vajmi keveset látott a világból, az élet nem kényeztette volt el egy garnizonban sem. Azért tényleg nem látszott egészen indokolatlannak, mikor aggódott, hogy talán mégsem utasították olyan helyre, amely több mint szerény viszonyainak megfelelő. Mikor aztán Mrs. Anderson megmutatta neki a szobáját, igazoltnak látta aggodalmát. A mahagoni butorok, egy gyönyörű íróasztal, telefon, csipkés függönyök az ablakon, a széles rézág, néhány csinos kép a falon, egyik alatt kényelmes pamlag, a szoba mellett kis fürdőszoba, ragyogó fehér káddal és külön mosdóval, meleg és hideg vízzel; ez nyilvánvalóan tévedés volt. Elszomorodott és Mrs. Anderson ezt észrevette.

— Nem tetszik talán? — kérdezte. — E pillanatban volna ugyan még egy másik üres szobánk is, de attól félek, hogy az mégis kicsiny lesz.

— Oh dehogy, — felelte Magnus, — ellenkezőleg, attól tartok, hogy túl nagy ez!

A hölgy elcsodálkozott.

— Ezt nem értem —

mondta és elkomolyodott. — A magam részéről szeretem a tágas helyiségeket.

— Én is, de... mi is az ára ennek a szobának?

— Ötven dollár havonkint, — felelte Mrs. Anderson — természetesen ellátás nélkül. Első reggeliért és ebédért mindennap egy dollárt számítunk.

Magnus vonásai kiderültek. Ez az ő viszonyaihoz képest ugyan nem volt csekélység, de felette tetszett neki minden s az ár egyébként teljesen egyezett azzal, amit Lichtenthalól hallott.

— Rendben van, — mondta — megtartom a szobát.

— Ennek nagyon örülök, — felelte Mrs. Anderson, — remélem, jól fogja magát érezni minálunk. Ugy tudom, hosszabb ideig szándékozik...?

— Igen.

— Allright! Csupa kedves, aranyos ember lakik a penzióban, bizonyára ön is talál majd köztük olyat, akivel szívesen barátkozik. Kár, hogy Mr. Neudorfernek (Andersonné úgy mondta, hogy: Njudorför) mult héten haza kellett utaznia, mert az atyja meghalt s ő örökölt; ő is osztrák volt.

— Én nem vagyok az.

— Bocsásson meg, azt hittem. De Bécsből való ugyebár?

— Nem. Magyar vagyok.

— Mrs. Anderson kedvesen összecsapta sokgyűrűs kis kezét.

— Magyar? — kiáltotta. — Nagyszerű! Majd meséljen nekem hazájáról, amelyről nagyon sokat olvastam! Roppant érdekes lehet a bennszülöttek élete arrafelé maguknál, nem olyan, mint a mi indiánusainké, kiket a civilizáció már egészen megfosztott minden eredetiségétől. Azok az indiánusok, tudja, akiket a filmen lát, már annyira raffináltak és kitanultak, hogy az mind csak komédia!

— Ugyan!

Magnus nem tudott hová lenni a meglepetéstől, de az asszony folytatta.

A szibériai werchneudinszki fogoly-táborban. Bolváry Andor, Bottka Imre, Elek Andor, Hegedüs Pál, Lipóczy István, Ragályi Gyula, Ragályi Ferenc, Szekrényessy, honv. huszár zászlósok. Szibériában készült felvétel.

— Az angolok e tekintetben sokkal jobban vigyáznak arra, hogy a népeik megtartsák saját egyéniségüket, mint mi.

— Az angolok?

— No igen! Hisz Ausztrália vagy Ausztria, tudom is én, az angoloké?

— Igaz, — hagyta rá Magnus reménytelenül. — Ha Mrs. Anderson földrajzi és politikai ismereteit bővíteni akarta volna, egészen máshol kellett volna kezdenie.

— Szóval, majd mesél nekem honfitársairól, ha egyszer ráér, — szólott ismét Mrs. Anderson, majd hozzátette: — Most azonban nem zavarom tovább és ha megérkezik a podgyásza, rögtön felküldöm.

A háziasszony még egy meleg tekintetet vetett a csinos fiura, akit házába fogadott és bizonyára azt gondolta magában, hogy az nem is olyan, mintha valami vad magyar törzshöz tartoznék. Aztán bólintott és kiment. Magnus pedig a pamlagra dült.

Kopogtatás zavarta meg gondolkozásában s a magyar indiánus felugrott. Feketébe öltözött, fehér kötényes, fehérscokros szobaleány nyitott be és jelentette, hogy a podgyász megérkezett. A háziszolga ugyanakkor már be is hordta a bőröndöket.

Magnus, miután meggyőződött róla, hogy minden rendben megérkezett, kifizette a »Westcott« emberét, bezárkózott, megfürdött a szép fayence-kádban és tetőtől-talpig átöltözködött. És miután azt tapasztalta, hogy indiánus gyomra sem zárkóznék el némi kellemes szenzációtól, felkereste a Mrs. Anderson által ajánlott »Child's Dairy Restaurant« kevésbé izléses, mint tágas helyiségeit. A Ritz-Carltonban, a »Deutschland«-on, határozottan jobban főztek, mint itt, de Magnusnak nem voltak kielégíthetetlen igényei.

Félig-meddig jóllakva, cigarettára gyújtott és kilépett az utcára. Abban a percben ismét a libegő, kapkodó, versényfutó emberek között volt, akik rohantak, mintha ostorral kergetnék őket. Reáragadt a sietségük és egyszerre csak ő is ment, rohant, magával sodorta az áradat, azt sem tudta hová. Néhány perc alatt forgalmas utcába ért, melynek zsibongó, lüktető élete felülmult mindent, amit valaha látott. A Broadway volt, az üzleti élet főútőere. Pillanatra megállt. Ő, aki a félelem érzését sohasem ismerte, e pillanatban jelentéktelen, semmiembernek érezte magát. Az a gondolata támadt, hogy talán sohasem lesz képes versenyre kelni azokkal az emberekkel, akik oly egészen mások voltak, mint ő, akik e rettenetes zajos, lármás, rideg, lélekölő életben képesek voltak felszinen maradni, küzdeni, érvényesülni. A felhőkarcoló, azok a gonosz, rosszlelkű torzóriások, mintha gunyos mosollyal néztek volna le reá: Mit akarsz köztünk, satnya féreg?

Azután erőt vett magán s újból követte a toladó embertömeget, most már a Broadway áradatába kerülve. Ment, rohant tovább, csodálkozva tekintett föl Macy óriás áruházára, egy pillanatra megállt a *New-York-Herald* palotája előtt s szakember szemével nézte az alagsorban működő gigászi gépeket és önkéntelenül arra kellett gondolnia, hogy az ő gépei valamikor ki fogják szorítani még ezeket is, amelyeket jelenleg a technika legújabb vívmányának tartottak.

(Folytatjuk.)

Rátkaí Márton Tátralomnicon.

báró Herzog András felvétele.

RÉGI OPERETT.

Gyémántos ur ült benn a páholy mélyén,
Bizarr és bús, mint egy indus király,
Hegedün, hárfán lassu zene zengett,
S kitündökölt egy Offenbach-i táj.

A diadémós ur messze kihajlott
És fenn a diva néki sirt, dalolt.
S mint régi szép regények instruálják,
Tájra és szivre rácsillant a hold.

A vén színház most hallgat elhagyottan
És benne álom, emlék, csönd, derü,
Ezüst belépő leng az öltözőben,
S a cukrászdában sir egy hegedű.

... Ott ült az ódon páholy mély homályán,
Sötét-bronz arccal, mint egy bús király;
Ma száz éve, hogy történt. Nyolc az óra.
Róla mereng az Offenbach-i táj.

EMÖD TAMÁS.

CAPHOCAL

a legjobb
TÁP-
SZER

kicsinek, nagynak, egészségesnek, betegnek.

A Társaság

A Tátrából.

Teljes pompájában bontakozik ki a tátrai élet. A füredi Grand Hôtel csakugy, mint Tátra-Lomnic három hatalmas szállója, vidám, előkelő közönséggel telik meg. Örömmel tapasztaljuk mindenfelé, hogy a magyar közönség megszokta — igaz, részben kényszerüségéből — de meg is szerette az itthon tartózkodást tátrai fürdőtelepeink fejlődő berendezkedése folytán, mely az európaibb igényeket is kielégíti és alapos a remény, hogy a háboru után szívesen itt marad a nyugat felé szaladozó közönség ama része is, amely eddig lehetetlennek képzelte az itthonmaradást s Biarritz, St. Moritz és Ostende nélkül el sem tudta képzelni a nyarat és telet.

A téli Tátrában gyönyörű sportélet fejlődött az idén.

Tátra Széplak, Uj-Tátrafüred, Matlárháza részben szolgálnak csak üdülő betegek otthonául, annyi a jókedvű, egészséges ember a Kárpátok e gyönyörű három pontján, hogy szinte elfelejtjük, hogy a velünk sportoló és mulatozó piros-pozsgás vidám alakok a szanatóriumok szigorú kezelés alatt álló lakói, akik órák hosszát »*ligéznek*« s déltájban fülük tövéig bepólyázva élvezik minusz tizenöt fok hidegben a ragyogó napsugár plusz huszonöt fok melegét.

Az ó-füredi Grand-Hôtelben előkelő irói gárda vert néhány hétre tanyát. Madarassy-Beck Gyula báró, a felesége és Hatvany Antónia bárónő társaságában Herczeg Ferenc, Farkas Pál és Gábor Andor hódolnak a téli sportok különféle örömeinek. A Bácskát Fernbach Károly, felesége és gyönyörű két leánya képviselik, míg a szépasszonyok sorából Füred hű látogatójaként a szépséges Perényi Péterné báróné kelt méltó fel-tűnést.

Lomnicon is minden szállóépület megtelt s teljes virágjában ragyog a haute saison. Minden nap történik valami. Esemény nélkül nem mulik el egy hétköznap sem.

A szerdai és szombati házi koncertek népszerűségét biztosítja a vendégek sorából megnyilvánuló készség, mellyel mindenki tehetsége és képessége javát siet a köz rendelkezésére bocsátani. Olyan jókedvű, kedves művészgárda keletkezett Lomnicon, amely bármely nagyvárosi hangverseny-pódiumon megállná a helyét. A szépséges bárókisasszony, Schell Louiseanne klasszikus énekszámokkal való szereplése eseménye a kedves lomnici koncerteknek. Ezek során Dóry Andor báró huszár főhadnagyról megemlékezni szintén el nem mulaszthatjuk. A hadiékítményes kitüntetésekkel többszörösen diszitett huszártiszt olyan hivatott művésze a zongorának, amelyet aktív katona között kettőnél sem lehetne többet az armádiában találni. De nemcsak a harcok komoly mezején, a hangverseny- és a táncteremben állja meg helyét, Dóry báró a bobbályán is első

matador, a mult szombati ötös bobby versenyben könnyű szerrel nyerte el a győzelem pálmáját, amennyiben a borzasztó hóvihar dacára 4 perc 44¹/₂ másodperc alatt egyetlen fékezés nélkül futotta be »Csorba« nevű bobbyjával a 3800 méteres európai hírességű pályát. A második bobby ifj. Kuzmik Pál dragonyos főhadnagy vezetése mellett 5 perc 27 mp., a harmadik Strasser Richárd vezetése mellett 5 perc 50 mp. alatt futotta be a pályát. Utóbbi rekord azonban azért figyelemreméltó, mert a Strasser-bobby az utolsó fordulónál ért baleset dacára ért be a jelzett idő alatt a célponthoz. A Nagy Endre által róla készített művészi karrikaturát Strasser Richárd és a művész engedélyével mai számunkban közöljük.

Itt említjük meg egyuttal, hogy a Tarnay Alajos által ujév napján rögtönzött orgonahangverseny 266 koronát, a Nagy Endre, Rátkai és Tarnay által január 4-én rendezett művészkabaré 1000 koronát jövedelmezett a jótékony célra: egy szepesmegyei hadiárva és a létesítendő tátralomnici hadi rokkant-telep javára, melyben harctéren megrokkant katonák fognak üdülést és gyógyítót otthont találni.

A lomnici Palota-szálló vendégeinek első részle-tétől a következőket jegyezzük fel:

Kammer Hugóné és családja, Illés Marcell és családja, Spitzer Gyula és felesége, Harkányi János báró és családja, Leopold Lajos és felesége, Körösy József és felesége, Kollerich Gyuláné, Lánzy Leó és felesége, Szabó Nándor, Horvátovics Ferencz, Koós Ödön, Hadik János gróf és családja, Sterk Izidor és családja, Purjesz Lajos és családja, Zerkovitz Emil, Strasser Richárd, Miakich kapitány, Kürthy Gizi és Blanka, Vladár Ervin, Huppert Ernő vadászkapitány, Sichermann Franciska, Tolnai Sándor, Drabant András, Bárczai András és családja, Halmos Róbert, Lukács István, Marton Lajos, Herendi Hubai Rózi, Buchbinder Jozefin és Olga, Székely Sándor, Horváth Imre, Törzs József, Magyar Pál, Aschner Lipót és családja, Dr. Braun Ferenc és neje, Dr. Vészi József, özv. Grünwald Vilmosné és családja, Dr. Pécsi István, Baron Lajos, Schwartz Lipót, Salamon J. Tivadar, Krassó Fülöp és családja, Haas Alfréd, Vogel James, Dr. Eibeschutz Miksa, Dr. Zahler Aladár és neje, Preis Izidor, Walder Gyuláné és családja, Garai István, Radványi N., Strasser Ernőné, Papp Miklós, Gottlieb Albert, Hein Leó, Deák Mórinné és családja, Szabó József, br. Guttmann Henrik, Brückner A., Kiss M., Dán Béla és családja, Dr. Tóth Elemér, Dukesz Ármán és családja, Szemere Aladár, Wertheimer Lajos, Ungár Gyula, Dr. Nógrádi Imre, Szász Ernő, Schopflin Lili, Grünhut Henrik, Sommer József, Dr. Saár Kornélné, Dr. Jugovits Andorné, Dr. Bekény Gábor, Georgiades György, Dr. Darvas István, Sosanszky M., Szemere Józsefné, Dr. Dörschung Aurél és családja, Kassalka Jánosné, Lapiér Rudolf, Dr. Turchányi Ödön, Csippék Margit, Dr. Groó Béla, Gojics Methóv kanonok, Bayer Anna,

Olasz földön. Balról-jobbra: Fischer Hermann zászlós, Trebitsch Ottó, Dobay Ödön gárda-huszárőrnagy.

Utban a standra. Balról jobbra: gróf Teleki László, Josipovich Imre v. b. t. t., Patay Samu és báró Dániel Gábor v. b. t. t.

Lázár Ernő felvétele.

báró Herzog Mór Lipót és családja, Sváb Sándorné, Halmos Magda, Adorján Andorné, Nagy Endre és felesége, Vadász Miklós, Nagy Vince országgyűlési képviselő, Mayer Gyula, Bíró Pál és felesége, dr. Kovács Elemér és felesége, dr. Urbanovics Zoltán igazgató, Döry Andor báró huszárfőhadnagy, Tarnay Alajos zeneakadémiai tanár, Hegedüs Lóránt, Némethy Károly államtitkár és felesége, Drasche-Lázár Alfrédné, Schell Gyula báró és családja, Tomcsányi Mór és felesége, Tomcsányi Vilmos és felesége, Ernyey Károly és felesége, dr. Perczel Miklós, Koós Jenő és családja, báró Jeszenszky József, Laehne Hugó országgyűlési képviselő és leánya, lovag Hübner Rezső és családja, Hantos Elemér államtitkár, Palugyay Mór és leánya, Kammer Ernő, dr. Egervári Jenő egyetemi tanár, dr. Hevesy Ödön, Reich Samu és felesége, Lauber Dezső, dr. Mansfeld Ottó és felesége, László Gábor és családja, Beöthy Lászlóné és leánya, Pappenheim Szigfrid gróf leányai, Magyar Kálmán, Vértes Vilmos, Tóth Béláné és leánya, Forster Kálmán, Kertész Mihályné, Rátkai Márton és nővérei, özv. Horthy Lajosné, gróf Zichy Herman és felesége, Tóth Aladár huszárkapitány, dr. Harrer Ferenc kormánybiztos és családja, Melocco Péter, belatini Braun Géza és családja, iklódi Szabó Andor és felesége, Capdebo Dezsőné, Bezuk Toto, Capdebo Roxane, gróf Sennyey Mária, Czobel István és családja, gróf Forgách Erzsébet, Posztoczy Vay Liza grófnő, gr. Sennyey Gézané és leányai, báró Podmaniczky Gyuláné és leánya, Serbán János és családja, Rubinek Gyula és családja, gróf Biszingen, Rudolfné és leányai, Szomjas Lajos és családja. (Folyt. köv.)

Hétfőn, jan. 14-én gyermekversenyek, kedden tombola, gyermekbaré és gyermekbál volt a Palota-szállóban. A kabaré, melyet Nagy Endre rendezett, közel hatszáz koronát jövedelmezett a jótékony cél: egy szepességi hadiárva javára.

A gyermekverseny eredménye: I. Hübner Miklós, II. Laehne Magda.

Páros verseny: I. Hübner—Laehne, II. Ernyey K.—Ernyey M.

A honvédelmi miniszter szárnysegéde. A király ki-nevezte rumwerthi Rapaich Richárd vezérkari alezredest a honvédelmi miniszter szárnysegédévé. Eddig csak az uralkodó, a közös hadügyminiszter és néhány magasabb katonai parancsnok mellé volt szárnysegéd beosztva, a honvédelmi miniszternek nem volt szárnysegéde, ha-

nem parancsörtsztje. Rapaich alezredest fiatal ember és a vezérkar legkitünőbb tisztjei közé tartozik.

*

Piknik. Hétfőn este nagyon jól sikerült pikniket rendeztek Zlinszky Jánosék. Kedves, intim hangulat, muzsikaszó és sok tánc, ez a kis estély története, amelyen a résztvevők pompásan mulattak. A táncoló hölgyek közül a következők nevét jegyeztük fel: Fráter Duci, Hajós Julia, Karlovszky Blanka, Keczer Duci, Lavotta Miklósné, Lónyay Lily, Németh Ágnes és Erzsébet, Okolicsányi Márta, Pálóczy-Horváth Sári és Zsuzska, Péchy Angela, Telbisz Erzsébet, Válcay Eszter, Zlinszky Kitti és Erzsébet.

*

A negyedik Sztányi piknik még az első háromnál is jobban sikerült. Az előkelő zártkörű társaság pontosan a záróráig nagyszerűen mulatott az Országos Kaszinó céhtermében Radics Béla muzsikája mellett és hálásan gratulált a kedves este rendezőjének Sztányi Károlynak. A pikniken résztvettek:

Asszonyok: Blaskovich Ernesztné, Hajós Jánosné, Ivánka Oszkárné, Radics Györgyné, Radics Istvánné, Szávics Miklósné, Sztányi Béláné, Sztányi Károlyné, Tóth Béláné, Varjassy Dezsőné, Wettstein Gyuláné.

Leányok: Blaskovich Mártha, Háder Sári, Hajós Julia, Ivánka Magit és Etta, Radics Mariette és Alice, Radics Klára, Sztányi Matild, Sztányi Mariska, Szávics Margit, Tóth Edit, Varjassy Lili, Wettstein Vilma.

*

Magyar ünnep Svájcban. Gaspardy Géza cs. és kir. főkonzul, a lausanne-i osztrák-magyar konzulátus vezetője, nemrégiben ünnepelte 30 éves szolgálati jubileumát. Ez alkalommal a hivatalnoki kar nevében Haydin Albert alkonzul üdvözölte a főkonzult meleg szavakkal. A lausanne-i magyar és osztrák kolónia az ottani Savoy-Hôtelben gyűlt össze, hogy részéről ünnepelje Gaspardy főkonzult. A magyar és osztrák kolónia nevében Naval Ferenc cs. kir. kamaraénekes szólott az ünnepelthez, szívehezszóló szavakban méltatva érdemeit. Beszédje végén a kolónia nevében egy izléses ezüst irókészletet ajánlott fel neki emlékül. A német kolónia is képviselve volt az ünnepélyen. Ennek szónoka Filsinger Richárd, cs. konzul Lausanneban, barátságos szavakat intézett osztrák-magyar kollégájához.

Gaspardy főkonzul meghatottan köszönte meg a megtiszteltetést. A beszédek elhangzása után Salm Christina hercegné és özv. Szápáry Pálné grófné által rendezett teához ült az ünneplő közönség. Az ünnepély tiszta jövedelme a lausanne-i cs. és kir. konzulátus segélyalapja javára fordított.

Téli sport Siófokon. Nagy Margitka.

Nagy Dezső felvétele.

Öt órai tea. Báró *Barkóczy* Sándor és felesége január hó 23-án, szerdán délután öt órakor az Országos Kaszinó céhtermében teát adnak.

Esküvő. Alsózaturscai *Zathureczky* István földbir- tokos, országgyűlési képviselő és felesége zeykfalvi *Zeyk* Izabella leánya, Izabella, január hó 21-én, hétfőn tartja esküvőjét Czéczkén csikszentdomokosi *Török* Olivér honvédhuzsár főhadnagygal, néhai csikszent- domokosi *Török* Károly és özvegye, szépvízi *Gavrik* Erzsébet fiával.

Sweerts-Sporck Hubert gróf, *Sweerts-Sporck* Gusztáv gróf és néhai felesége nemes *Bauer* Johanna fia, e hó 15-én vezette oltárhoz Budapesten eperjesi *Kuzmik* Pál dr. egyetemi tanár és felesége *Szarvasy* Margit leányát, *Margitot*.

Halálozás. Özv. tiszabeői *Hellebronth* Jánosné sz. *Frombach* Laura, az Országos Nőképző Egyesület al- elnöknője, hosszas szenvedés után, e hó 4-én, életének 73-ik évében elhunyt. A megboldogult temetése 6-án dél- után volt a kerepesi temető halottsházában és ugyanott helyezték örök nyugalomra. A halottban *Joannovich* Sándorné, *Légrády* Imréné és *Hellebronth* Berta alapít- ványai hölgy édesanyjukat gyászolják.

A *koronázás művészi és műszaki munkái* című könyv jelent meg a koronázás első évfordulója alkal- mából. *Kertész* K. Róbert kultuszminiszteri osztályta- náncsos, a rendező-bizottság előadója írta meg és leg- felsőbb engedelemmel a királynak ajánlotta a díszes munkát, amely emlékezetes képet ad dr. *Lechner*, *Po- gány*, *Kós* és *Györgyi* építőművészek sikerült alkotá- sairól. Igen helyénvaló volt ezt a mulandóságnak szánt művészi produkciót pompás kivitelű képekkel gazdagon illusztrálva megörökíteni, mert így hű és méltó emlé- két őrizhetjük benne a ragyogón szép ünnepélynek. A történelmi dokumentum-jelentőségű könyv Hornyánszky V. kiadásában jelent meg, bolti ára 12 korona.

gróf *Széchenyi* György, Zemplén vármegye főispánja és felesége, *Zichy* Anasztázia grófnő.

Gaiduschek Erzsé felvétele.

Kossuth Lajos Tivadar †

Az utolsó Kossuth.

Lármásan, prüszkölve szaladt a vonat a hajnal elé a lombardiai campagnából. Gyöngyszinben ébredt a reggel az Adria felől, az éjszakát elfújta a friss keleti szellő és olasz vasuti állomásokon öreg bersaglierek szalutáltak Kossuth Lajos koporsójának, mint valami hadvezérnek. Feketeszemű asszonyok csipkekendővel integettek addio-t a hazatérő kormányzó után és a Garibaldi-himnusz akkordjai köszöntötték a turini re- metét. Udine után, a határon, megállt a gőzkocsi, a koporsó kísérei födetlen fővel szálltak ki a hajnali ég alá és megáldották szép Olaszországot, mely otthont adott a nagy száműzötteknek. Ezen a fekete, gyászos vonaton jöttek először haza a Kossuth-fiuk, Ferenc és Lajos Tivadar. Huszonnégy éve lesz csak most tavasz- szal és már ők is elpihentek remények és csalódások után, amit életnek mond az ember. Huszonnégy éve csak és mekkorát fordult a világ azóta! Az egyik Kossuth leélte itthon életét, egy óriás név súlyát vi- selvén emberül, a másik kint maradt hallgatagon, sze- rényen, néma tiltakozással az idők változása előtt. Szinte félt minden szótól, minden tekintettől, mely őt akarta észrevenni. Ő nem csókolta meg a zászlót Csák- tornyán és halkan, talán egy kicsit félszegen is, kö- szöntötte a keszthelyi veteránokat. Nem volt szónok, nem akart politizálni, — mérnök volt és hivatalnok, pedáns büro-ember, aki előbb számolt és vótumot írt és azután határozott. És úgy határozta, hogy kint marad Itália ege alatt és csak rövid látogatásokra jött haza Ferenchez. Utoljára akkor, amikor eltemette a bátyját. Azután sietett, szinte menekült vissza. A gyászdalban gixereket hallott a koporsó körül és elment, mihelyt tehette, egyedül oda, ahol hármában éltek valamikor a Kossuthok. Nem jött haza akkor sem, amikor az olasz árulás lángba borította a lombard határt. Miért? — az ő titka. Talán megírta valahol nekünk, vagy lehet, hogy meg sem írta. Aki csukott ajakkal nézett felénk éle- tében, a szemfödél alól aligha közlékenyebb. Búsan, könnyes szemmel nézünk át olasz földbe hanyatló ko- porsója után. Őt, aki parancsolója volt az olasz vona- toknak, most nincs gőzkocsi, amely hazahozza. A ber- saglierik a Piave partján néznek szemközt magyar honvédekkel és a hajnal vérpirosan kel az Adria felől. Mekkorát fordult a világ! Csak Lajos Tivadar maradt hű önmagához. Az utolsó Kossuth elment egy szó nélkül, mint fáradt öreg ember és nem üzent nekünk semmit. Ugy gondolta, fölösleges. Tudta, hogy tudjuk, mennyire szerette a hazáját . . .

FALUN.

Felolvasták a Petőfi Társaságban.

A nagyvárosi életet, a munkát
Feledni jöttem a falura ki;
Hadd éljek csendben, lustán és henyélve,
Ne zavarhasson sehol valaki.

Már egy hete, hogy kinn vagyok a pusztán,
Nézem az erdőt és a zöld füvet,
Forró a nyár, melegen süt a nap rám
És mégsem vagyok meglegedett.

Talán azért, mert mindig csak henyélek,
Nem találok a helyemet sehol...
Pihenve, tétlen, mint remete élek
Bántó a esend is — madár sem dalol.

Gulya kolompja kondul fel csak olykor,
Az is csak későn, hogy ha jő az est,
Korán kelek fel és ha besötétül,
Még sem térek pihenni örömet...

...Egy parasztasszony jött egy este hozzám,
Idegennyelvű levelet hozott;
— Fordítsa le, az Isten is megáldja,
Fogságból küldte Uram e lapot.

Lefordítottam s rögtön meg is irtam,
Amit az asszony válaszul üzen:
»Legyen kend nyugton, a gyerek gyarapszik
És dus a termés künn a földeken.»

Jött is aztán a falu ifja, véne:
Irtak levelet ő helyettük is,
S én irtam, irtam boldogan egész nap
És ime fáradt lelkem újra friss.

Vidám kedvvel kelek fel asztalomtól,
Kínézek, — óh, mily szép az alkony-ég! —
És mintha távol, az orosz mezőkről
Édes, hálás, magyar dalt hallanék...

MIKSZÁTH ALBERT.

SZONETT A CSÖNDRŐL.

Tavaszi este jártunk a mezőn.
Az alkonyat skárlátpalástba vonta
A messze ég királyi boltozatját.
— A leány félős kezét kezembe fonta.

Fűszál se hajlott. Zugó lomb se rezdült.
Még méh se szállt a tarka vadvirágra.
A báránnyelők némán kergetőztek,
Az alkony csöndje ráfeküdt a tájra.

Mi kézenfogva mentünk, halkán, szépen,
Végig a széles, himeshátu réten,
Végig a völgyön, éren, nádton át...

Szívünkbe tüzőtt, égett odabent.
A lelkünk mélyén ujjongott a csend,
És harsogott egy nagy melódiát!

JUHÁSZ ANDOR.

Alapítva 1862.

GUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kigyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölelő összes zseb-,
nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

Diadal.

Irtá Körmeny Viktor.

Elbeszélés.

Ünnepléshez szokott hiusága csatát vesztett ezen az estén. Bodrogi Melittának éreznie kellett, hogy itt, a gögös főúri kastélyban nem több egy programszámnál, amit megtapsoltak és elfelejtettek, mihelyt a műsor végét ért. A tánc kezdetén a házigazda fiai, a két vékonyhangu, cingár grófgyerek, udvariasságból fordultak vele ugyan kettőt-hármat, de sok volt a grófkisasszony és kevés a főka — és végre is, mint az epés Zsófia kontesz mondta, az ilyen színész nő örüljön, hogy egy levegőt szivhat velük.

Valami öreg Strauss-valcer hintázott a forró levegőben. Keringő párok suhantak el Melitta előtt és ő nem mert szétnézni, mert tudta, hogy most egészen egyedül maradt az óriás pálma alatt. Tekintete tanácstalanul veszett el a tarka forgatagban s bár maga is kitűnő színésznőnek vallotta magát, most emberfölötti erejébe került, hogy izgatottságát leplezze. Szép sötét szemébe mindenáron oda akart tolnakodni egy áruló könyecsepp és a finom gyöngyházlegyező csaknem összeroppant ökölbe szorított kis kezében.

Szinte megváltás volt a számára, hogy a vörös Nyéky Muki báró, akit közönségesen kulisszabárónak hívtak az örökös színházi pletykái miatt, a háta mögé állt és megszólította:

— Melitta, nem jön a büffébe?

Föllélegzett. Az arca kividult, szemében hála csilant meg és engedelmesen simult az öreg rué mellé, amikor karját annak a karjába füzte.

— Köszönöm, kedves báró. Bizony éhes vagyok, mint a farkas.

És már indult is kifelé a gavallérja oldalán. Akkor éppen Zsófia kontesz lejtett a nagy pálma felé a terem tulsó oldaláról. Lányosképű, fiatal táncosa volt, akit Melitta nem ismert. A grófnő halványzöld selyemruhája kacéran libbent a keringő sodrában. Mélyen árnyalt pillái alól félig behunyt szemmel nézett a fiúra, aki mosolyogva tartotta karjaiban a törékeny derekat. Csinos párnak mondhatta, aki így látta őket, de azt is észrevehette mindenki, hogy e két ember közül a nő az alázatosabb, a leány hódol és nem a fiatal ember.

Most közvetlenül Melitta elé ért a táncoló pár. A házikisasszony halkán föl kacagott és ingerkedve szólt oda Nyéky bárónak:

— Nos, Muki báró, mi ujság a kulisszák mögött?

Melitta szeme sötéten villant a grófnő felé. Tekintetét az ifju pillantása fogta föl és a nyílt kék szempár, mintha bocsánatot kérve, kapcsolódott volna az övébe. Melegen, simogató gyöngédséggel, ami végtele-nül jól esett a színésznőnek. Zsófia kontesz észrevette ezt a pillantást és ajkbiggyesztve annyi göggel mérte végig Melittát, amennyi egy huszonhatéves, kicsit már fonnyadt mágnaslánytól kitelik.

Melitta indulatosan rántotta meg lovagja karját.

— Jöjjön, báró.

A szemé égett a visszafojtott könyvtől, amikor helyet foglalt a fehér asztal mellett. Érezte, hogy gyötri a vereség szégyene. Fojtott hangon kérdezte meg a bárótól:

— Mondja, ki volt az a fiatalember, aki Zsófia kontesszel táncolt.

Muki báró készséggel referált:

— Ebersdorff Konradin Mária herceg, huszon-egyéves, nőtlen, reneteg vagyon örököse, egyetlen fia az özvegy mamájának. Az egész jótékonyági hecc az ő kedvéért van és maga is azért énekelt ma este a

Csajághy-palotában, hogy a herceg egy estén át nyilvánosan is förtölhessen Zsófia kontesszel, akit el akarnak vétetni vele.

— Ugy? Ezt az aggszüzet azzal a fiatal tacs-kóval?

Ezt elég hangosan mondta Melitta és a báró ijedten sugta neki:

— Csöndesebben!

Melitta boszusan rántott egyet födetlen vállán.

— Ej mit! Ezek a parasztok, nem én! Velem így bánni... velem így bánni!

Az asztal tulsó oldalán a vágottképű Szabady gróf ostobán nézett farkaszemet egy kecskével, mely még szüzen álmódott a tál közepén. Látszott, hogy azon töpreng, szereti-e a halat vagy sem. Muki báró odaszólt neki:

— Kérlek alásan, toldd közelebb azt a tálát.

Melitta vett a halból, de csak keveset tudott enni most és szórakozottan nézett maga elé. A báró mulattatni próbálta, de csupa öreg pletykával állt elő, ami csak még jobban dühbe hozta. Amikor a konkurrens primadonna legujabb szerelmi csalódását akarta elmesélni, Melitta kacagva nyult a pezsgős pohara után.

— Ezt már a nagyapám is hallotta, kedves báró. Ujabbat! Valami egészen újat.

A bárónak fájt egy kicsit, hogy nem mondhatta el a szerelmi csalódást és szégyelte is, hogy nincs sikere a hireivel. Zavartan nézett köröskörül, mintha valami friss pletykát keresne a levegőben, azután odahajolt Melitta füléhez:

— Ujat akat? Egészen újat? — kérdezte diadalmas hangon. — Nos tehát: Ebersdorff Konradin Mária herceg, huszonegyéves, nőtlen, rengeteg vagyon ura, e percben a büffé ajtajában áll és égő, szerelmes tekintettel nézi magát.

— Megbolondult?

De már lopta a tekintetét jobbra, egyre közelebb az ajtóhoz. Vérhullám szökött az arcába, mert viszonoznia kellett a herceg bókoló köszöntését. Szőke feje előre billent, finom ajka mosolyra nyílt. És Ebersdorff Konradin Mária már jött is, egy kicsit félszegen, mint aki tudja, hogy nem helyesen cselekszik, de jött, mert hívta, huzta a Melitta tekintete.

Svéd tisztek a keleti harctéren megtekintenek egy sebesültszállító gépkocsiosztágot. Balról-jobbra: gróf Apponyi Antal főhadnagy, lovag Kwiczynski hadnagy, Elissen főhadnagy, Fougrolli őrnagy, Wijkström svéd őrnagy, lovag Taussig Károly főhadnagy, Bredberg svéd kapitány, Brehmer svéd kapitány. gróf Apponyi felvétele.

A király szemléje a 29. losonci vadászászlóalj felett. A király kézszorítással tünteti ki Vollerich alezredest. A háttérben herceg Lobkowitz főhadsegéd. Kecskéssy Tibor felvétele.

— Kedves Muki báró, meg fogod tenni azt a szivességet, hogy bemutatsz a művésznőnek.

Melitta kacagott.

— Már fölösleges, hercegem. A báró nem azért a báró, hogy ne informáljon mindenről, ami érdek.

Konradin Mária herceg a fehér kéz fölé hajolt.

— Elragadóan bájos. Tehát érdeklődött irántam?

— Ahogy vesszük... Egy kicsit mindenestre...

A fiu már ott ült Melitta baloldalán.

— Elragadó! Igazán boldoggá tesz. Jól mulat?

Melitta mosolygott.

— Őszinte legyenek? Nem a legjobban. Egy kicsit idegen nekem ez a levegő.

A báró közbevágtott.

— Tudod, kérlek, a bohémvilág egészen más, mint a mienk. Emlékszem rá, kilencvennégyben, a régi Népszínháznál volt egy...

— Kedves báró, talán hagyjuk most kilencvennégyet és a Népszínházat, — mondta türelmetlenül Melitta.

— Igen, igen, éljen a jelen! — szólt nekibátorodva a kis herceg és már töltött is Melittának. A koccintásnál mélyen a szemébe nézett és boldog volt, hogy a színész nő mosolyogva, kacéran állta a tekintetét.

A báró tiltakozott.

— Hát rólam meg is feledkeztek? Hol a poharam?

— Szó sincs róla, kérlek alásan, — mentegetőzött komolyan a herceg — de a hölgyeké az elsőség. Kivált a szép hölgyeké! — És halkabban hozzátette, Melittához hajolva: — Szeretném, ha jól éreznéd magát...

— A menyasszonya házána! — szaladt ki Melitta száján a szó.

— Még nem a menyasszonyom, — mondta, egyszerűen, komolyan. — Csak az anyám szeretné, meg Csajághy grófné. De én még csak huszonegyéves vagyok.

Melitta szeme végigsimogatta a herceg égő arcát.

— Milyen fiatal!

gróf Széchenyi Pál Imre.

Székely Aladár felvétele.

— És milyen csinos gyerek, ugy-e? — okvetetlenkedett a báró.

— Kérlek . . . kérlek . . . — mondta zavartan a herceg.

Melitta e pillanatban fölöslegesnek vélte a báró jelenlétét.

— Kedves báró, — szólt hozzá — ha lenne olyan kegyes utána nézetni, hogy az autóm kéznél legyen. Tíz perc múlva mennem kell.

A herceg a primadonna keze után nyult.

— Nem engedem, hogy már elmenjen. Ilyen korán! Hiszen még alig ismerem!

— Én tehetek arról? Ha akarta volna, már megismerhetett volna. De talán nem is látott még a színpadon sem.

Már csak ketten voltak. A herceg ajkához vonta Melitta kezét. A kéz volt-e forróbb, vagy a csók, — egyik sem tudta volna megmondani.

— Hogy mondhat ilyet! — szólt neheztelve a kis herceg. — Minden szerepében megnéztem. A Rózsaszüret-ben kétszer is láttam. Abban olyan szép maga!

— Csak abban?

— Mindenben. Nagyon szép! A legszebb . . .

— Elhigyjem, amit mond?

— Imádom, — sugta fojtott hangon a herceg.

— Most, mert nincs itt Zsófia kontesz.

— Mindig . . . Örökre!

Melitta lehunyta a szemét.

— Töltsön, kis hercegem.

A két pohár összeceggett, a két szempár egymásba forrt. Bódítóan meleg volt a teremben.

A fiu Melitta karjára tette a kezét.

— Jőjjön át a kis szalonba. Ott jobban beszélgethetünk.

— Nem. Az feltűnő lenne. Itt is meghallom, amit mond.

A herceg alig birt magával. A fellobbanó szenvedély egyszerre ejtette hatalmába.

— Szeretem . . . imádom!

A primadonna nevetett. Édes zenéje volt a nevetésének.

— Ezt már hallottam. Köszönöm.

— Legyen az enyém, Melitta . . .

— És Zsófia kontesz?

— Eh! . . .

Melitta fölállt. Az asztal közepéről egy fehér orgonaág nevetett feléje. Letört egy szálat és a herceg gomblyukába tűzte. Ebersdorff Konradin Mária most a csukló fölött csókolta meg azt a kis kezét.

Muki báró jött vissza. Komikusan meghajította magát és fennhangon jelentette:

— Az autó előállt!

— Megyek, — mondta Melitta. A kezét nyujtotta a hercegnek.

— Melitta . . .

— Elkísér? — kérdezte egészen halkán a színésznő.

— Óh . . .

Melitta szendén, alázatosan hajtott fejet az asztalnál ülők felé, aztán, mint egy királynő vonult ki a báró és a herceg oldalán a teremből. Odakint bókoló szolgák hozták a bundáját. Konradin Mária herceg a kabátját kérte.

Két perc múlva Melitta és az égő arcu fiu egymás oldalán ülve suhantak kifelé a Belváros csöndes utcáin. Melitta a köruton lakott és ezt az öt percet a boldogság előszobájának látta a herceg. Remegő, kezébe vette Melitta kezét és csókjaival borította a keztyű fölött. Fejét a leány vállára hajtotta és arra gondolt, mi lenne, ha örökké így utazhatnának együtt. Azután forró, fojtott hangon könnyörögni kezdett:

— Egy csókot, Melitta! . . . Egy csókot . . .

A színésznő megsimogatta a herceg tüzes arcát. Az ő szemében is lángégett. Keble hullámozott a könnyü selyem alatt, az ajka kinyílt és forró lehellete a fiu arcába csapott.

— Nem, herceg . . . Itt nem . . . — mondta csöndesen.

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

Étterem. Bar. 5 órai tea.

Már meg is állt az autó a köruti ház előtt. A soffőr fölrántotta az ajtót és a kapuhoz sietett csöngetni. A primadonna a herceg karjára támaszkodott, de a kapuhoz érve, kezét nyujtotta kísérőjének.

— Isten vele, kis hercegem! Jó éjszakát . . .

A herceg összetette a kezét.

— Melitta! . . . Édes Melitta . . . fölmegek . . .

Most már hidegen mosolygott a leány.

— Maga szépen visszaül az autóra és ötven lóerővel siet vissza Zsófia konteszhez. Adieu!

A kis herceg belesápadt a szenvedélybe.

— Könyörgöm, Melitta! Meghalok maga után . . .

Nyilt a kapu. A színésznő mégegyszer a kezét nyujtotta.

— Nem megyek el! — mondta makacsul a fiu.

— Maga hívott!

Melitta nevetett.

— Csak nem gondolta komolyan?

Már egészen nyugodt volt a leány. Ajkáról eltűnt a mosoly, szemében kihunytt a láng. Keztyüs keze visszalökte a tolakodót. Parancsoló hangon szólt oda a soffőrjének:

— Józsi, hazaviszi a herceget, azután maga is hazamehet. Adieu, herceg! Adja át üdvözetemet Zsófia kontesznek.

A kapu becsukódott mögötte és Ebersdorff Konradin Mária herceg egyedül maradt az éjszakában. Az arca lángolt a szenvedelemtől és a vereségtől és talán sirva fakadt volna dühében, ha pillantása nem találkozik a soffőr szertartásos merev tekintetével. Ez előtt a hideg arc előtt szégyelte a gyengeségét. Szeme még egyszer végig futotta a háromemeletes ház homlokzatát, de csak sötét, leeresztett ablakokat látott.

Hátat fordított a kapunak és türelmetlenül vetette oda a soffőrnek:

— Menjünk!

Fent az emeleti lakásban a komorna, mikor ajtót nyitott, hizelegve kérdezte meg urnőjétől, hogy jól mulatott-e. Melitta majdnem a nyaka közé ugrott jókedvében és kacagva mondta:

— Pompásan, Juliette! Soha ilyen sikerem nem volt, mint ma este.

És trillázva táncolt be a hálószobájába. Az ablakon át még fölhallatszott az autó távolodó szirénája és Melitta kómikus pózzal lobogtatta utána a csipkés zsebkendőjét.

— Pá! pá! — hahotázta jókedvvel.

Juliette, ki ezalatt boszorkányos gyorsasággal hámozta ki esti ruhájából a primadonnát, nem sokat értett ebből a jelenetből, de a kis herceg, akit már a Belvárosban röpitett az autó, messziről is hallani vélte a színésznő nevetését. Égő arcát két fehér keztyüs keze közé fogta és gubbaszkodva ült a kocsi mélyén, mint egy megdorgált gyerek. Azután dacosan kapta föl a fejét és arra gondolt, hogy visszafordul. De már meg is állt az autó a Csajághy-palota előtt.

Fent az égő ablakok mögött akkor ért véget a szünóra. Zsófia grófnő a vágottképű karján sétált a

felsőpataki Bosnyák Iván.

Székely Aladár felvétele.

télikertben. Sápadt volt és idegesen tekintgetett jobbra-balra. A leplezetlen öröm tüze gyúlt ki szemében, mikor a büffé ajtaja felől megpillantotta a herceg karcsu alakját.

— Hova tűnt el, csunya fiu? — kérdezte kacér, enyelgő hangon. — Szabad így ithagyni az embert?

Ebersdorff Konradin Mária hebegett valamit a foga között, de azt nem értette meg a kontesz. De nem is kíváncsiskodott tovább, hanem kivonta karját a gróféból, hogy a hercegebe fűzze. A cigány a második négyesre harangozott.

— Megbocsát, kedves gróf, de ez a tánc a hercegé.

Göggösen, fölvetett fejjel ment a fiu oldalán, a százlángu csillár irányában, a nagy szalon felé. Innen is, onnan is egy-egy kíváncsi szempárral találkozott.

— Milyen szerencséje van ennek a Zsófia kontesznek! — mondta egy kicsit irigykedve a vágottképű Nyéky Mukinak, aki éppen arra ödöngött. — Barátom, övé az est legnagyobb sikere.

A báró flegmatikusan bölintott és hümmögve hagyta helyben, hogy igaza van.

Hungária Nagyszálloda

Elsőrangú ház Budapesten. Étterme az uri világ találkozója.

Nagy Zsigmondné. Gaiduschek Erzsí felvétele.

Kétségek.

Irta Czenk.

Gaal Eszter egyenként tüzködte be a halvány tearózsákat a nagy, ezüst járdinièrekbe, miközben egyik könycsépp a másik után futott végig fehér arcán. Fázósan, lehajtott fejjel állt ott. Ő, a büszke, az ünneptelt szépség, a bálkirálynő, ma valami visszautasítást, valami közönyt, valami hidegséget tapasztalt, épp attól az embertől, aki azelőtt a legnagyobb rajongással volt iránta s akinek csak éppen ezért a mérhetetlen rajongásáért ígerte oda hat héttel ezelőtt a kezét. Sárdy János nem volt sem szép, sem valami gazdag, szellemi képességei által sem vált ki, de bizonyos mélységet nem lehetett tőle eltagadni, ami különösen Eszter iránti mérhetetlen szerelmében nyilvánult meg. Eszter eleinte észre sem vette — annyian voltak körülötte — azután néha megcsapta a fiatalember lelkéből feléáradó melegség s akkor megállt, hogy gyönyörködjön benne. Olyan volt, mint aki még nem talált az igazira és csak keresi, aki benne is fel tud olyan érzéseket támasztani, mint amilyenekkel folyton-folyvást találkozott. Sohasem jutott neki eszébe, hogy Sárdyhoz még férjhez is mehetne, ő és mindenki tulságosan jelentéktelen embernek tartotta erre.

A világháboru első hetében, mikor a kedélyek a végsőig fel voltak izgatva, Sárdy azon csákósan, utra készen felszaladt hozzájuk és, mint ahogy oly sokszor tette, ismét lángoló szavakkal mondta el neki szerelmét, azzal végezve, hogy ne feleljen neki Eszter semmit. Még ha igennel teletelne is, amit ugysem remélhet, — akkor se feleljen. Most, hogy megy és talán nem tér vissza, nem fogadná el a szavát, nem kötné le, de ne utasítsa vissza, hanem engedje, hogy elvigye ennek a percnek emlékét, így, — ha kell, a halálba.

S a keze fölé hajolt és megcsókolta bensőséges áhitattal, mint egy szentséget.

Eszterrel egyszerre valami megfoghatatlan történt s alig tudva, mit tesz, fejét odahajtotta Sárdy vállára.

— Édesem, mindenem, köszönöm, — suttogta a férfi és csókkal borította a leány haját.

Eszter az ajkát nyujtotta neki. Pedig tudta, akkor is tudta, hogy nem szerelmes belé. Talán csak sajnálta.

Sárdynak csak néhány percnyi ideje volt. Mennie kellett.

— Ha most meghalok is, olyan boldoggá tett, hogy többet nem is kívánhatok. Én nem kötöm le. Most nem. Ha visszajövök... és ha akkor még...

A hangja forró esdeklésként hangzott, ellentétül szavainak.

— Én a menyasszonya vagyok, János, mától fogva tekintsen annak.

Kezét a Sárdy vállára tette és mélyen a szemébe nézett. A férfi hevesen magához ölelte, egy percig elárasztotta csókjaival és elrohant.

Ennek hat hete. A folytonos veszedelem, amelyben azalatt vőlegénye forgott, valami hozzátartozási érzést váltott ki a leányból. Aggódott miatta, leste a hirt felőle, irt neki, küldözött neki, de szeretni, azzal a vágyó, remegő szerelemmel, ahogy szeretni óhajtotta, nem szerette. Néha szinte szemrehányást tett magának érte.

Sárdy ezrede a folytonos harcokban, a nagy lemergi csata után, felére leapadva, egy felvidéki megyébe jött néhány hétre. Sárdy két csata közt valahogy talált alkalmat ezt Eszternek megsürgönyözni. Erre Eszter felutazott ott lakó nagynénjéhez. Ezt kötelességének tartotta és szülei is természetesnek találták.

Most két napja itt van. Az ezred is megérkezett. Az ezredes és több tiszt volt a kastélyba beszállásolva, köztük Sárdy is. De mintha kicserélték volna. Mintha szerelme kiégett, rajongása elfogyott volna. Közönyös, hideg volt vele szemben, alig hogy örült, mikor meglátta s ha mellette ült, nem volt mondanivalója. Eleinte azt hitte fáradt, de második nap is csak olyan maradt. Mintha a háboru láthatatlan drótkerítést vont volna közéjük. Eleinte meglepetéssel látta ezt csupán, azután mélyen sértettnek érezte magát, annyival inkább, mert mások is észrevették Sárdy megváltozását, sőt szülei szóvá is tették. Sebzett önértet, sértett büszkeség, majd féltékenység vett erőt rajta. Önkéntelenül kutatni kezdte, ki téríthette el tőle ezt az embert, amit sohasem tudott volna eddig elképzelni.

Ebédhez ültek. Nagynénje, még mindig szép asszony, beszéltette a tisztakat. Az ezredes jó társalgó és vasidegzetű, igazi katona, a szó legjobb értelmében, könnyen siklott át a háboru borzalmain, melyekből kevesebbet is látott, mint tisztjei és főleg a humoros részeket emelte ki, kicsit meghamisítva az egészet elpusztíthatlan kedélye prizmáján keresztül. A társaság víg volt, pezsgőzött, a fakóvá vált arcok kigyultak. Szó esett mindenről, csak a borzalmakról nem. Szó esett valami gyönyörű polyák korcsmárosnőről is.

— Hisz te is mondhatod, milyen szép volt, — szölt oda az egyik tiszt a részvétlenül ott ülő Sárdyhoz, de az nem felelt.

Eszter felnézett rá. Valami idegen, valami értelmetlen merevség volt az arcán és mikor ő szölt hozzája, úgy nézett rá, mintha nem látná.

— Hát nagyon szép volt Olenka? — kérdezte tőle. A jardinièreből egy rózsa odaesett eléjük.

— Szép, — volt a felelet.

A leány belepirult. Tehát szépnek tud találni mást is? És talán életében először valami a szívébe markolt. Nem, mintha vőlegénye lelkesedéssel, vagy csak érdeklődéssel is mondta volna ezt, de rá, kit azelőtt valósággal imádott, még csak rá sem nézett. Ezt nem tűrhette tovább. Ez az állapot tűrhetetlen, lealázó volt.

Fekete kávéhoz a társaság a dohányzóba gyűlt össze. Eszter vőlegényét a télikertbe vezette, melynek nagy, kényelmes kerevetén helyezkedtek el. Itt szinte hallatszott a csend, a dohányzó zaja nem hatolt be. A délszaki virágokról egy-egy csepp esett le, üvegcsengéssel a sima kőpadozatra.

— János, én azt hiszem, nekünk tisztába kell jönnünk egymással. Maga teljesen megváltozott irányomban és akkor nincs értelme, hogy feláldozzam magam.

— Hát feláldozta magát? —
 — Minden leány feláldozza magát, ha olyan emberhez megy, aki nem szereti.
 — Én? Nem szeretem? Hát azt hiszi, hogy nem szeretem?
 — Beismeri, hogy okom van rá?
 — Meglehet. Meglehet, hogy úgy is van.
 — Ah, tehát bevallja!
 A leány felugrott.
 — Hallgasson meg.
 Hangjában annyi volt a kérés, hogy a leány visszaült melléje.

— Hat hét óta, hogy elbucsuztunk, olyan dolgokat éltem át, hogy nem tudom, mit érzek még a régiekből, mit nem. Hat hét óta nem láttam egyebet, mint öldöklést, halált, vért, állati kegyetlenséget és pusztulást. Térdig gázoltam a vérben, öltem, gyilkoltam, rohantam előre, parancsra, azután már parancs nélkül, mert elfogott az az örület, mely az embert az ember ellen hajtja, ha indulatai fékét vesztik. Hat hét alatt csak gyűlöltem: az ellenséget, azután a foglalkozásomat, a társaimat, azután magamat. Pihenés nélkül, megállás nélkül rohantam előre, a megszakadásig kifáradtan, újabb és újabb erőfeszítésre kényszerítve, mindenütt pusztítva, rombolva és ha a halálos fáradságtól összeestem, a halál elől menekülés, a kétségbeesés ismét talpra állított, hogy újból kezdjem, míg megszűntem ember lenni, emberi gondolatokkal birni, egyetlen gondom, törekvésem volt, hogy közelembbe ne jöjjön senki, hogy az életemet ne vegyék el. Hogy miért, azt magam sem tudom, mert az ember bennem, ha néha egy percnyi pihenés után feltámadt, csak a halált kívánta. Csak ki abból a pokolból, csak ki!

A leány dermedten ült ott. Nagy szeme különös ijedséget fejezett ki, mint az őzé, mely előtt egyszerre mérhetetlen mélység tárul fel. Foga összeszorult, nem birt szólni.

— A fiuk — folytatta a férfi — vakmerőnek, hősnek tartanak és én nem tudok a félelemtől hová lenni, hogy újra látom azt, amit eddig láttam, a halál aratását, a rombolást, újra hallom a halálhörgést, a jajveszékelt. Mert ezt látom mindig, ezt hallom mindig, ha ébren vagyok, vagy ha gyötrelmes álomba merülök és nem tudok tőle menekülni.

— János, — sugta halkán, rémülten a leány és a férfi reszkető kezére tette kezét.

— Hogy néztek én a maga tiszta szemébe most, mikor csak a pokol minden borzalmát láthatja benne. Hogy beszéljek, mikor az ajkamat a szörnyűségek ize elnémitotta? Szabad-e nekem most szerelemmel közlelnem magához? Vagy szeretem-e most egyáltalán?

A leány szeméből egy könny a másik után pergett le. S ezek már nem voltak a sértett hiuság könnyei.

— Szabad-e azt a szent szót az ajkamra venni, mikor a lelkem elfásult, szívem megkeményedett, az agyam üres lett.

A leány halkán felzokogott. A férfi nem nézett rá. Szeme valami zavaros szigorúsággal meredt a távolba.

— Várja meg, hogy ember legyek ismét. Addig... Addig szabad...

Mint valami emberfeletti fáradság után, hátradólt, feje lehanyatlott.

És Eszter csendesesen, alázatosan lehajolt vőlegénye kezére és hosszan, forrón az ajkához szoritotta, miközben két könnycseppet hullatott rá.

Azután halkán, aggódó szeretettel a szemében elhagyta a szobát.

A férfi hosszú hetek óta először mély, üdítő álomba merült.

DIANA ^{*}alabastrom ^{*}PUDER

Egyenletesen, könnyen, simulékonan tapad, a bőrt rugalmassá teszi, a ráncokat kisimítja.
 Kapható mindenütt.

Főelárusítóhely: Diana Kereskedelmi R.=T.
 Budapest, V., Nádor-utca 6.

Könyvszemle.

— A *Politika* januári száma. — Pásztor József: *A nászhajó*. — Pajzs Elemér: *Az agglegény Pinterics*. —

A Zlinszky István és Dobay István szerkesztése mellett megindult *Politika* című havi folyóirat újévi első száma végleg igazolni látszik azt a széleskörű érdeklődést, mellyel a politikai élet iránt érdeklődő művelt magyar közönség ezt a revüt fogadta. Vezető cikket ebbe a számba *Bárczy* István polgármester irt *Meseváros* címmel. Ez az érdekes dolgozat, mely *Bárczy* nagy terveket érlelő lángeszének sugallata, színes, vonzó képen festi elénk a polgármester mesevárosát. Ez a meseváros pedig a most születő új kor köntösén a legszebb és legtöbbet érő diszek egyike, gyönyörű álom, amiből egy kis jóakarattal könnyen valóság lehet a háboru után. A szép cikk egy részletét *Vázsonyi* Vilmos a választójogi törvényjavaslat alapelveit fejtegeti és a javaslat ellen intézett támadásokat védi ki nagyérdeklődésű cikkében, mely hosszabb tanulmány és mintegy népszerű kivonata a kötetvastagságu indokolásnak. *Szterényi* József a magyar gazdasági érdekekről szól a háboruban. Cikke nemcsak nagyfontosságú tanulmány, hanem történelmi dokumentum arra nézve, mit áldozott Magyarország a világ legnagyobb harcában. *Túri* Béla a katolikus autonómia aktuális témáját boncolgatja, *Ráth-Végh* István, a gyermekbíró, nagyfontosságú szociális szerepét ismerteti dolgozatában. Külföldről *Stein* W. berlini és *Marck* Szigfrid breslauer professzorok cikkeit olvashatjuk. Az előbbi a német bürokratizmus káros hatását fejtegeti, az utóbbi a békeformák lehetőségeiről szól igen érdekes és szinte napi aktualitással bíró cikkében. Állandó rovat is nyílt a folyóiratban *Levelek és kérdések* címmel, melyben aktuális problémákhoz szólhat hozzá a revü minden érdeklődő olvasója. A tetszetős külsejű hatíves szám, melynek ára 3 korona, címlapján a polgármester arcképével jelent meg. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában is, de kapható minden jobb könyvkereskedésben.

Pásztor József egy régebben megjelent regényét adta ki könyvalakban, új cím alatt. *A nászhajó* megérdemli ezt a fölfrissítést a mai tömegfogyasztásban, mert kedves, színes írása a derült, józan világnézetű szerzőnek, aki szórakoztat és tanít egyszerre és érti, hogyan kell olvasóinak érdeklődését végig lekötöni. A csinos kiállítású regény ára 7 korona; megrendelhető lapunk kiadóhivatalában is.

A mindig mosolygó *Pajzs Elemér* *Az agglegény Pinterics* történetében is derűs történetet mesél, melynek humora azonban szelid, mint a júniusi hold képe, mely az álmódó kisváros fölött tűnődik. És meg kell mondanunk, hogy sokkal inkább szeretjük ilyennek a szerzőt, mint amikor a groteszkkel kacérkodik. Akiben annyi poézis van, mint *Pajzs Elemér*ben, ne sajnálja a kincsét és ne is röstelkedjék érte, hogy szép, színes mesét tud mondani. Mert mese kell a népnek, kedves, derűs, andalító, amilyent ebben a kis regényben mesél *Pajzs Elemér*.

TÖRÖKÖK

Irta: DOBAY ISTVÁN.

A TÁRSASÁG KIADÁSA. / ÁRA: 5.- KOR.
MÁSODIK KIADÁS.

Megrendelhető A Társaság kiadóhivatalában,
Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18. sz.

Brachfeld J.

Ő csász. és apost. kir. felsége
kamarai szállítója.

*Uri ing és divatujdonságok.
Uri ruházat mérték szerint.
Női és férfi kész felöltők.*

Budapest, V., Dorottya-utca 1. Gizella-tér sarkán.

Különlegessége: *Tábori selyeminge*ek.

Szerkesztői üzenetek.

— *Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.* —

German-Unión. Az a szellemesség már rég idejét multá, hogy a vendég, amikor gyufája nincs, a háziasszony szép szemétől kérjen tüzet. — *Galopin.* Nem közölhető. — *K. Aranka. Arad.* Ez a hangulat veszedelmes. Ebben a hangulatban születnek a Wertherek, akik a halálba futnak, a Gusztávok, akik Karthauziakká lesznek, a Fannyk, akik szenvednek és a — Nitouche-ok, akik a kolostor falán át Floridor operettjének premierjére szöknek. — *G. Margit.* Virágba, Kuglerba bátran fogadhat, csak — el ne veszítse. — *Melitta.* Lehet, hogy igaza van. A rosszizlésű modern kor már nem szereti a remény színét. Annyi bizonyos, hogy a zöldre festett zsaluk és kis kapuk már csak a bidermaier-novellákban szerepelnek. — *Korcsolyázó.* A jég erejéről sokat vitatkoztak már katonai és sportkörökben. Szakemberek véleménye szerint, ha a jég négy centiméter vastag, egy középtermetű ember bátran járhat rajta. A nyolc centiméter vastag jégen már egy gyalogezred kelhet át, ha tizenkét centiméter a jég, a lovasság is átmehet rajta sorban. Negyven centiméter vastag jégen ágyuval is lehet már tüzelni s az ilyen vastag jégpáncél elviseli a legsuylósabb terheket. — *Farsang.* Szívesen írának már mi is bálokról, csak lennének már bálók. Annyit azonban hadi állapotban is elárulhatunk, hogy a boldog házasságban kevés része van a báli ismeretségnek. — *Két csillag.* Ön a copf történetét szeretné ismerni az egyes nemzetek hadseregeiben. Kissé különös kívánság, de szívesen hozzuk tudomására, hogy amikor a copf még divatos volt az armádiákban, a katonáknak nehezebb volt az élelük, mint most. Ha az ezrednek reggel öt órára ki kellett rukkólnia, a legénység már éjjelkor fölkelte a copfját fészülni. A fodrász rendbehozta a fonatokat s a legénységnek, nehogy a szép frizura tönkremenjen, a kirukkolásig mozdulatlanul kellett ülnie az ágyon. A gyalogsapatok hivatalos frizurája az volt, hogy a füleknél két oldalt fíncs lógott, amelyet meleg pomádéval fecskendeztek be s rizsporrall gazdagon behintettek. A copfot, melynek legalább a derékig kellett érnie, a fejbubon levő hajcsomóhoz kötötték. A tiszték még hosszabb copfokat viseltek. — *Maga.* A harmadik személy megszólítása sok vitára adott már okot. A klasszikus nyelvekben is ennek a névmásnak vannak a legkomplicáltabb szabályai, de a modern nyelvek grammatikái itt különösen ingadozóak. A francia kölcsönkéri a többes szám második személyét, a magyarban pedig valóságos rendfokozat van a megszólító névmásokban. Természetes is, hogy ebben a kérdésben hagy bennünket legelőbb cserben nyelvtani tudományunk. A társasélet a megszólítás formáival kezdődik s ezek a formák már-már faktoraivá is lettek a társadalomnak. Ugy vagyunk vele, mint Göthe famulusa a földözött szellemekkel, amelyek most bennünket tesznek rabszolgákká. Embereket tettek tönkre hibás megszólítások, osztályok váltak ki a társadalom nagy kereteiből éppen a címzés, a formai megkülönböztetés okaért. Vidéki kaszinókban fogadásokat kötnek egy-egy speciális megszólítás formájára s az elvi harcok néha valóságos háboruvá fejlődnek. Reformot kezdeni ezen a téren alig érdemes. Szólítsuk csak ezentul is magának azt, akit majdnem tegezőnk és ha nem tudunk döntenit a kegyed és nagysád között, az ön még mindig igen alkalmas semleges névmás marad. — *Country.* Mind az aktív, mind a passzív női választójognak értelmi cenzusa: négy polgári iskola elvégzése. — *Mors.* Az ilyen levélformájú dolgok a legnehezebbek. Ez nem a sikerültek közül való. Talán valami mást. — *K. Jenő.* A versek nem közölhetők. A novella sem vált be. — *sepsikillyéni Czako Károly.* *Drasche-Lázár* Alfréd Tűzpróba című regényét megrendelheti lapunk kiadóhivatala után is. Ára 6 korona.

Felölős szerkesztő és laptulajdonos: dr. DOBAY ISTVÁN.

Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127-05.

Tátralomnői emléklap.

Nagy Endre rajza.

Husz éves
a
Magyar Könyvtár!!

1897 őszen indult meg Magyarország legnépszerűbb füzetes vállalata, a **Magyar Könyvtár**. Huszadik évfolyama befejezését most azzal ünnepelte meg, hogy közrebocsátotta az újabb magyar szépirodalom egyik legbecsesebb remekművét

Molnár Ferenc **A Pál=utcai fiúk**

című regényét (ára 1 K 20 f), melyet a szokottnál jóval szebb képes borítékban adott a magyar közönség kezébe, meghálálni azt a szeretetet, mellyel az a vállalatot megindulása évétől fogva kitüntette.

A Magyar Könyvtárt

az új, 21-edik évfolyamban is az szerkeszti, aki az első évben:

Radó Antal,

akinek kiváló ízése és lelkiismeretes gondossága főtényezője volt a gyűjtemény óriási sikerének. — A **Magyar Könyvtár** Magyarország legolcsóbb gyűjteményes vállalata; egy-egy szám **40 fillér**. Teljes lájstromot az eddigi mintegy 900 számról ingyen küldi meg bármely könyvkereskedés, vagy a kiadóhivatal:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
részvénytársaság
Budapest, VI., Andrásy=ut 21.

Vadászsportot üzök

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a **Iovag Kerpely Béla** szerkesztésében megjelenő

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A VADÁSZEK“

című egyedüli magyar nyelvű ebtenyész-
tési szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 20 kor, félévre 10 kor., negyed-
évre 5 kor., egyes szám ára 60 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV., ker., Egyetem=utca 4. sz.
(Franklin=Társulat)

POLITIKA címmel havi folyóirat indult
: meg november havában :

Főszerkesztő:
ZLINSZKY ISTVÁN.

Felelős szerkesztő:
DOBAY ISTVÁN dr.

Nagyérdekességű politikai, szociológiai és nemzetgazda-
sági közlemények. Hazai és külföldi munkatársai a közélet
kittünösegei. Előfizetési díjak: Egész évre 24 kor., félévre
12 kor., egyes szám ára 2 kor., bővített szám ára 3 kor.

Szerkesztőség és **IV., Reáltanoda=utca 18.**
kiadóhivatal :

Telefon: József 25—11.

Gyermeknek kitűnő szájöblítő a
Fodormentha-Lysoform

JOSEF FISCHER

cs. és kir. udvari és kamarai szabó

WIEN, I., LOBKOWITZ-PLATZ 1.

Divatterem

Elegáns utcai öltözékek, látogató-toi-
lettek. Kabátok, szőrmék. Kosztümök
14-17 éves fiatal hölgyek részére. Leg-
újabb szabásu hölgylovaglőltözékek

Kosztümök a sport minden ágához.

Izléses férfiruhák legfinomabb kiállítás-
ban. Szalon-, utcai- és sportöltözékek.

Most jelent meg!
A fiatal lány otthon
szerzőjének legújabb műve, a

Fiúk könyve

írta: IFJ. GONDA BÉLA.

Előszóval ellátta:

PROHÁSZKA OTTOKÁR.

Tartalom: Utavaló a Fiúk Könyvé-
nek. Irta: Prohászka Ottokár. — Ott-
hon a családban, iskolában. — Enge-
delmesség, fegyelem. — Erkölc, jel-
lem, akarat. — Lelkiismeret. — Kőte-
lesség. — Egyéniség. — Tehetség. —
Önművelődés, izlés. — Pályaválasz-
tás, — Nevelődés a közéletre. — Szoci-
ális és nemzeti munka. — Élet-
gazdaság. — Társaság, szórakozás. —
Játék. — Sport.

Ára postaköltséggel 5 kor. 40 fillér.
Megrendelhető A Társaság kiadóhi-
vatalában.